

ՔԻՒՐԴ ԲԱՆԱՍՏԵՂՇՆԵՐՈՒ ՅԻՒԸ(*)

Քիւրդ բանաստեղծները իրենց երկերը գրած են Քիւրդիստանի մէջ Քիւրդ լեզուով ու ամեն մին իր բնական տեղին վրայ. այդ գրուածները պատմուածներ են, ինչպէս և արձակ ու չափական բանաստեղծութիւններ:

Առաջին քիւրդ բանաստեղծը կը համարուի Ալի Հայրիրի. ունի բանաստեղծութիւններու հաւաքոյթ մը, որ կը պարունակէ ամեն տեսակ ոտանաւորներ և քերթուածներ. շատ հաճութեամբ կը կարդացուի և անուանի է Քիւրդիստանի մէջ. մեռած է փրկչական 1009-10 թուականին՝ և թաղուած ի Հայրիր. (Հայրիրի՝ գիւղի մ'անունն է Շամզախնանի մէջ՝ Վանի և Հէքեարիի սահմանները):

Երրորդ բանաստեղծն է Մէլա-ձիդիրի, բնիկ Պօտանի ձգիրէից. իր անունը Շէյխ Ահմէտ է. նա ճանչցուած է ձգիրէի մէջ. փրկչական 1078-79 թուականին, այդ ժամանակ էմիր Ումատէտ-տին ձգիրէի իշխանն էր, և իշխանը քոյր մը ունէր, որին սիրահարուեց Շէյխ Ահմէտ. ի պատիւ անոր յօրինեց շատ մը խազէլներ (էրօթիք երգեր), ու գրած է մի դիվան, որ շատ ճաշակաւոր կ'երևայ քիւրդերուն: Մեռած է փրկչական 1160-61 թուականին:

Երրորդ բանաստեղծն է Մուհամմէտ Ֆէքի Թէլրան, բնիկ Մոկա քաղաքիցն է. ծնած է 1302-3 փրկչական թուականին, խորհրդապաշտ և կրօնական բանաստեղծ. մեռած և թաղուած է Մոկաի մէջ, փրկչական 1375-76 թուականին:

Չորրորդ բանաստեղծն է Մուլլա Պաթէ. անունն է մուլլա Ահմէտ. Հէքեարիէն՝ Պաթէ գիւղացի, ծնած է փրկչական 1417-18 թուականին. գրած է կրօնական բանաստեղծութիւններ:

(*) Անիոփուած և քաղուածօրէն միտքը աւնուած է քիւրդ ուսումնասիրող Մահմուտ էֆ.ի պատմուածներէն. ի հարկէ այդ թիւը իր ցոյց տրուած սահմանին մէջ վերջ գտած չէ, այլ աւելի զարգացած, միայն թէ մեծ մտասմբ գրի չեն աւնուած մինչ ցարդ: